

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 36

Lýsingarprísir fyri mm: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Týsdagin 12. juni 1951

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

25. Árg.

HVÍ FÆR IKKI MANNINGIN Á LEIVI ÖSSURSSYNI 3 FERÐIR MEIRI LÖN ENN AÐRAR TROLARAMANNINGAR ?

At tað er Dagblaðið, ið hevur sett fram henda spurning, hava fólk sjálvandi ikki ilt við at gita.

Fyrst og fremst gongur tað týðuliga fram av spurninginum, og hartil vita øll, at tá Dagblaðið einki annað veit at svara Sosialinum aftur, so koma teir við øllum mögulegum illgitanum móti A.T., ið sum kunnugt er ein arbeiðara- og fiskimannafyrítøka, og slíkar fyrítøkur standa ikki væl í eygum Dagblaðsmanna.

Vit hava skrivað um tann ovurvinn- ing, ið loyvdur verður at taka á nóg- um økjum innanfyri handilsliðið, tær órættvísu toll- og skattabyrðurnar, ið arbeiðarar og fiskimenn mugu træla undir, tað órættvísu í afturhaldsins skerjan av keypiorkuni, tað stóra ó- rættvísi í at trýsta lönina samstundis sum prísirnir fara upp, eyðræningina av minstulönini hjá fiskimonnum, teir hart trýstu ísfiskasáttmálarnir o. s. fr.

Vóru allir stættir og allar fyrítøkur um at bera somu byrður var einki at sagt um tað, men vit vita, at samstund- is sum hesin trýstingar- og niðurskurð- arpolitikkur verður framdur móti ar- beiðara- og fiskimannastættini, sleppa aðrir stættir undan hesum okursbyrð- unum.

Fyri mannin við 20—30—40 tús- und kr. í inntøku kann tað gera tað sama, um hann betalar 15 % meiri í tolli, men fyri hann, ið einans vinnur tær 3—4—5 túsund kr., verður tað ein útreiðsla, ið munar í stórum.

216,89 kr. í studningi til matvøru til húsarhaldið, er ein kærkomin gáva, og hon kemur øllum til góðar, bæði rikum og fátækum, men kostar 15 % í eykatulli.

Tíverri skal gjaldast nógva ferðir meiri enn bert hesi 15 % — og hvør skal gjalda tað?

Ikki ríkmenn, heilsölumenn, keyp- menn, reiðarar, stjórar, men arbeið- ararnir.

Studningslógin er navnliga so snild- isliga gjørd, at hon í stóran mun á- virkar prístalið, og í somu løtu, sum hon ávirkar prístalið, ávirkar hon eisini lönina hjá arbeiðarunum.

Hesar 216,89 kr. gera, at lönin fell- ur 18 oyru um tíman ella umleið 450 kr. um árið.

Arbeiðarin má sostatt gjalda 2 kr. av lön síni fyrriat fáa 1 kr. í studningi til matvørunar.

Kanna vit eftir, hvussu tað er vorð- ið við skattinum, endurtekur søgan seg eisini har.

Arbeiðarar og fiskimenn gjalda

skatt av hvørjum einasta oyra teir vinna.

Samstundis vita vit, at maður við 700.000 kr. í inntøku, stórfyrítøkur, stjórar o. a. sleppa skattafrír.

Og hvussu nógvar miljónir kr. mugu ikki sleppa skattafríar, tí eingin er, ið dregur hvørt oyra fram í dagsins ljós, sum hjá arbeiðsmonnum og fiskimonnum og tænastamonnum?

HVØR VANN Í VERKFALLSBARDAGANUM?

Onkur vil siga, at allir taptu. — Ja, satt er tað, at eitt verkfall altíð er til tap fyri land og fólk; men ikki ber til at vera ovmið eymur um tað.

Skal tann arbeiðandi stætturin vinna fram, so má hann stríðast — tíverri í soleiðis er lagnan hjá tí ognarleysa.

Mangir avteimum sum nú bágva í stórbygdunum og einki eiga uttan ta daglönina ella tann fiskipartin, sum er frá hondini og í munin, hava áður búð úti á onkrari av bygdunum kring landið, har nóg- vir góðir dalir liggja ódyrkaðir og bíða eftir, at onkur skal gera teir til bœ. Mong kúgvín kundi tá livað í hesum dølum og mong av teim börnum, sum nú ganga bleik og veik á steingötum ella á asfalti og einki eiga at drekka uttan svart te- vatn, kundu drukkið mjólk úti í onkrari bygd har jörð og dyrki- lendi liggur í órokiskapi. Hví er heta so vorðið? Já, svarið er lætt at finna, men tað er tungt at siga ella skriva, tí tað eru teir somu kapitalista- og góðseigaraörinda- sveinar, sum forða fyri at ognar- leysir fáa jörð og harvið mjólk til börnini, sum eisini sita á Føroya lögtingi og í Landsstýrinum og leggja plánir um og rópa upp um at skerja keypiorkuna hjá arbeið- arastættinum. Fiskimenninar hava teir longu skert við nettosáttmála- num og øllum óreinskapi og hok- uspokus, sum har av fylgir og við Føroya fiskasölu, sum kapitalist- ar einsamallir skalta og valta við, so har er einki eftir uttan tey neyð- aroyruni, sum hvørki er til at liva ella doyggja av. So fiskimenninar eru í armóð og neyð. Nú eru bert arbeiðararnir eftir. Men nú rópa kapitalistaumboðsmenninar á Fø- roya lögtingi: »Keypiorkanin skal skerjast«. Plánurin var gjørdur — lykkjan, sum skuldi um háls ar-

Eisini hetta eru útreiðslur hjá ar- beiðara- og fiskimonnum.

Og hvussu við teimum, hvørs höv- uðsinntøkur standast av vinningsbýt- um, tantiemi o. ø., gjalda teir skatt av hesum lættvunnu inntøkum í mun til, hvat fiskimaðurin má gjalda í skatt av síni hartvunnu inntøku?

Já dýrari vørunar eru í innkeypi, jú stóri verður vinningurin fyri hand- ilsmannin. Tí ræður um at keypa dýrt, og prógv er fyri, at hesin handils- politikkurin verður dúgliga ríkin her á landi.

Framh. á 2. síðu.

Hoyr Dagblaðspippini

So væl rakar okkara skrivning í Sosialinum, at Dagblaðið einki einki hevur at finna at blaðnum uttan einstakar prentvillur av og á.

Fast hevur tað tikið, ið Dan- björg hevur skrivað. Ikki eitt orð frá Dagblaðnum. Nú ein dagin vóru nakrar reglur í Sosialinum blandaðar m. a. eisini úr einari grein frá Danbjörg. Beinan vegin komu »pippini« úr Dagblaðnum — veik og neyðarslig: »Prentvill- ur«. Tað var alt teir hövdu at finn- ast at greinin hjá Danbjörg.

Nú man rættuliga vera brotnað fyri nevnum, tí hoyr hvussu hesin nakni, neyðarsligi Dagblaðsungin píppar:

»Vit hava fyrr funnist at tí hátti ið arbeiðsgevararnir nýttu til at byrja samráðingarnar við . . .«

Nú kanska onkur trýr, at Dag- blaðið rættuliga hevur givið ar- beiðsgevarunum eina fleingju, ein- a hvassa rættleiðing undir sam- ráðingunum; men lesararnir skulu ikki vera klökkir. Lesið tað Dag- blaðið, teir her benda á, ella kan- ska Dagblaðið sjálvt endurtekur hesa atfinningina — fyri at vísa sína reystligu stöðu.

Tá skulu tí hoyra »pípp«. —

NORÐLÝSIÐ og VERKFALLIÐ

Tá ið Norðlýsið kom við ógvus- ligum rakstrarrópum sum: *Burtur við sentralisatiónini í Havn! Latið tykkum ikki kúga av yvirgangs- kroppum!* og øðrum ósonnum tíf- indum um verkfallið í Havn, átal- aðu vit blaðið fyri hesa skrivning, eins og aðrar royndir at seta bygd- armenn móti Havnini — arbeiðar- ar móti arbeiðarum.

Dimmalætting og Dagblaðið royndu alt teir kundu fyri at seta fiskimenn móti arbeiðarum, men Norðlýsið hevur yvirgingið erka- kapitalistverjunum í sínum spjað- ingarroyndum.

Tá ið tað kennist teimum nóg so frekt at halda fast um, at Havnar- streikan einans var ein beistagerð av nökrum »yvirgangskroppum«, royndu tað á annan hátt at gera tað, ið skrivað hevur verið í Sosial- inum, til lygn.

Teir halda fast um at streikan var ólóglig, orsakað av at meiri- lutin av arbeiðaraunum gekk við til semingsuppskotið og tí at Fø- roya Arbeiðarafelag ikki segði streikuna lógliga.

Framh. á 2. síðu.

Vinningur smásølumanna

Í svarinum, sum javnaðar- og tjóðveldisflokkurin finga frá landsstýrinum, var millum annað sagt, at bruttovinningurin hjá mat- vøruhandlunum var 6 %.

Í mongum fœrum er hetta ikki rætt.

T. d. hevur prísráðið nýliga á- sett hámarksvenning á hvalatvøsti.

Her er prísurin frá handli til forbrúkarar settur 85 oyru pr. kg. og frá hvalatvøsti til handlandi 60 oyru.

Hetta gevur ein bruttovinning uppá 41,7 % ella 35 % meiri enn frásagt er í brævi landsstýris- ins.